

zaaknummer 2011T490

4 februari 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op onbekende datum, onbekend of hij is overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van
Franciscanen Bleijerheide.

en

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Franciscanen
Bleijerheide.

en

(wijlen) **[naam]**
geboren en overleden op onbekende datum,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Franciscanen
Bleijerheide.

en

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 4,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Franciscanen
Bleijerheide.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 oktober 2013. Op 8 januari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller.

Ter zitting heeft mr. Weller een verklaring overgelegd van 6 januari 2014 van [naam], vertrouwenspersoon van klager. Klager heeft een verklaring overgelegd die hij ter zitting heeft voorgelezen.

Nu de toenmalige Nederlandse congregatie van de Broeders Franciscanen Bleijerheide in 2003 is opgeheven, is er geen inhoudelijke reactie op het klaagschrift en is oproeping van een kerkelijk gezagdrager voor de zitting van de Klachtencommissie achterwege gebleven.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin met drie kinderen waarvan de moeder veelvuldig ziek was. Om die reden heeft klager zijn lagere schoolperiode al op een kostschool doorgebracht. De eerste klassen van de lagere school verbleef klager bij de zusters te [plaats], vanaf de vierde klas werd klager op het internaat [naam] geplaatst. Klager is gedurende zijn verblijf van 1957 tot 1960 in [internaat] in [plaats] seksueel misbruikt en mishandeld door diverse broeders. Hoewel klager zich ook fijne momenten herinnert, met name op sportief gebied, overheerste de angst. Op [internaat] werd streng gestraft en hard geslagen. Klager werd voorts vernederd en gekleineerd.

Ten aanzien van aangeklaagde 1 (en aangeklaagde 4)

2.2. Aangeklaagde 1 was het hoofd van de slaapzaal. Klager herinnert zich dat hij door aangeklaagde 1 twee maal op de slaapzaal hardhandig is geslagen met een stoffer en ook met een wandelstok. Klager moest daarbij zijn pyjamabroek naar beneden doen zodat aangeklaagde 1 hem op de blote billen kon raken. Klager vermoedt dat aangeklaagde 1 op die manier kon genieten van de rode striemen die het slaan op de billen van klager veroorzaakte.

Voorts was aangeklaagde 1 net als aangeklaagde 4 aanwezig bij het douchen van de jongens. Aangeklaagde 1 en aangeklaagde 4 stonden dan te kijken naar de blote jongenslichamen. Na het douchen werd door aangeklaagden 1 en 4 gecontroleerd of de jongens zich goed hadden gewassen. De jongens moesten daarbij op een bankje staan. Op overdreven wijze werd de penis van de jongens en ook van klager langdurig bekeken en betast. Aangeklaagden 1 en 4 gingen met de hand langs de anus van klager en de voorhuid van de penis van klager werd heen en weer geschoven. Klager heeft dit als zeer onprettig ervaren heeft zich pas later gerealiseerd dat dit niets met de "wasinspectie" te maken had.

Dit misbruik heeft gedurende het hele verblijf van klager op het internaat [naam] vele malen plaatsgevonden.

Hetgeen klager het meest is bijgebleven is dat hij, in zijn laatste schooljaar, verplicht werd om overdag, geheel naakt, op een andere jongen te gaan liggen, waarbij zij met de penissen tegen elkaar aan moesten "rijden". Klager heeft dit als zeer vernederend ervaren. Klager kan zich niet herinneren of aangeklaagde 1 dan wel aangeklaagde 4 degene was die hem hiertoe heeft verplicht.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

2.3. Klager herinnert zich aangeklaagde 2 als een gemene man die hem kleineerde en vernederde. Aangeklaagde 2 sloeg de jongens en ook klager met een kastieplank.

Klager herinnert zich dat aangeklaagde 2 hem meerdere keren op de speelplaats tegen zich aan heeft gedrukt waardoor zijn penis voor klager duidelijk voelbaar was. Klager heeft zich pas later gerealiseerd dat aangeklaagde zich op die manier bevredigde. Klager herinnert zich nog heel goed de lucht van de stinkende pij van aangeklaagde 2. Dit misbruik is ongeveer vijf maal voorgekomen.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

2.4. Aangeklaagde 3 wordt door klager omschreven als een man met “losse handen”. Toen klager telefonisch van zijn ouders hoorde dat zijn opa was overleden was hij zeer verdrietig en ontdaan. Aangeklaagde 3 nam klager mee naar de naast de telefooncel gelegen keuken om hem te “troosten”. Daarbij ging aangeklaagde 3 met zijn hand in de broekspijp van klager en masseerde zijn geslachtsdelen. Klager wist niet wat hem overkwam.

Ten aanzien van aangeklaagde 4

2.5. Aangeklaagde 4 was net als aangeklaagde 1 surveillant op de slaapzaal. Het seksueel misbruik door aangeklaagde 4 heeft hierin bestaan dat deze aangeklaagde klager na het douchen, dat wekelijks plaatsvond, onnodig aan het geslachtsdeel heeft betast en zijn voorhuid heen en weer heeft geschoven.

2.6. Klager heeft op het internaat en thuis nooit durven spreken over het seksueel misbruik. De publiciteit rondom het misbruik in de RKK heeft bij klager veel emoties opgeroepen. Pas toen heeft hij zijn verhaal aan een vertrouwenspersoon en voorts aan zijn juridisch adviseur verteld. Aan zijn echtgenote heeft hij slechts verteld over het geweld, niet over het seksueel misbruik. Het huwelijk van klager en zijn echtgenote is kinderloos gebleven. Klager is dol op kinderen maar heeft altijd het gevoel gehad kinderen te moeten behoeden voor narigheid. Inmiddels vermoedt hij dat het niet hebben van kinderen mede wordt veroorzaakt door zijn ervaringen in het verleden.

2.7. Klager hoopt op een oprechte en werkelijke erkenning door de kerk, orde of betrokkenen van hetgeen hem is aangedaan.

Klager hoopt dat maatregelen worden genomen tegen degenen die toen verantwoordelijk waren en nu nog posities bekleden binnen de kerk. Ook hoopt klager dat maatregelen worden genomen om mishandeling en misbruik te voorkomen. Klager heeft zich gemeld om een bijdrage te kunnen leveren om onrecht, vernedering en lichamelijk geweld zoals dat hem is overkomen in de toekomst voor anderen te voorkomen.

Hij hoopt met een gegrondverklaring van zijn klacht zijn zelfrespect te hervinden.

Ten slotte wenst klager financiële genoegdoening te ontvangen.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Ten aanzien van aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2

3.3. De verklaring van klager met betrekking tot aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. Na bestudering van de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gebracht, is de commissie echter van oordeel dat met betrekking tot deze klachten geen feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen die de verklaring van klager ondersteunen. De Klachtencommissie heeft moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klachten ten aanzien van aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 niet gegrond kunnen worden verklaard.

Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klachten ten aanzien van deze aangeklaagden ondersteunen dan bestaat voor klager de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagden herziening van de uitspraak te verzoeken.

Ten aanzien van aangeklaagde 3 en aangeklaagde 4

3.4. Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde 3 en aangeklaagde 4 verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende zijn verblijf in het internaat [naam] door aangeklaagde 3 en aangeklaagde 4 seksueel is misbruikt.

Ten aanzien van aangeklaagde 3 bestond het misbruik uit het eenmalig betasten en masseren van de blote geslachtsdelen van klager door met de hand in de broekspijp van zijn korte broek te gaan.

Ten aanzien van aangeklaagde 4 bestond het misbruik uit het vele malen betasten van de geslachtsdelen en de anus van klager en het heen en weer bewegen van de voorhuid van de penis van klager welk misbruik plaatsvond na het douchen.

Aangezien klager zich niet kan herinneren of aangeklaagde 1 of aangeklaagde 4 hem heeft verplicht om, geheel naakt, op een andere jongen te gaan liggen waarbij rijdende bewegingen dienden te worden gemaakt, kan het onderdeel van de klacht voor zover het dit misbruik betreft, niet gegrond worden verklaard.

Voor zover de klacht voor gegrondverklaring in aanmerking komt, is de Klachtencommissie van de aannemelijkheid van klagers relaas overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Ten aanzien van de klacht jegens aangeklaagde 3 wordt de verklaring van klager daarnaast ondersteund door meerdere gegrond verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2010T030, 2011T376(1), 2011T540, 2011T607 en 2013T984. In deze klachten wordt telkens melding gemaakt van het betasten van de geslachtsdelen soms eveneens onder het mom van “troosten”.

Ten aanzien van de klacht jegens aangeklaagde 4 wordt de verklaring van klager ondersteund door meerdere gegrond verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2011T292, 2011T555, 2011T563, 2011T574, 2011T585 en 2012T775. In deze klachten bestond het seksueel misbruik onder meer uit het betasten van de geslachtsdelen van klagers in de doucheruimte.

Daarenboven wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van [naam], vertrouwenspersoon van klager, die heeft verklaard dat klager haar in gesprekken vanaf 1997 over het seksueel misbruik heeft verteld.

3.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik slechts 10 jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem personen in wie hij vertrouwen mocht hebben.

3.6. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. Hopelijk zal de grondverklaring van (een deel van) de klachten, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan bijdragen aan de vermindering van dat leed.

3.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks wenden tot de compensatiecommissie.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht ten aanzien van:

- aangeklaagde 1 en 2 niet gegrond te verklaren,
- aangeklaagde 3 gegrond te verklaren,
- aangeklaagde 4 gegrond te verklaren zoals in overweging 3.4. is omschreven.

Dit advies is vastgesteld op 4 februari 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden.

Aangezien zich in deze geen kerkelijk gezagsdrager heeft gesteld, wordt dit advies niet aan een kerkelijk gezagsdrager verzonden. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een kerkelijk gezagsdrager wenden tot de Compensatiecommissie.